

Spis treści

PRZEDMOWA (<i>Marian Biskup</i>)	5
ROZDZIAŁ I (<i>Jerzy Wojtowicz</i>)	
Ludność, terytorium, zabudowa	8
1. Zaludnienie miasta	8
2. Napływ ludności obcej	13
3. Struktura społeczna i zawodowa ludności miasta	16
4. Struktura przestrzenna i jej przemiany	21
5. Kultura materialna	24
ROZDZIAŁ II (<i>Jerzy Dygdała</i>)	
Organizacja, skład i funkcjonowanie samorządu miejskiego	31
1. Władze miasta	31
2. Organy wykonawcze władz miejskich	44
3. Finanse Torunia	50
ROZDZIAŁ III (<i>Jerzy Wojtowicz</i>)	
Dzieje handlu, przemysłu i rzemiosła	60
1. Handel	60
a. Zmiana struktury i organizacji kupiectwa toruńskiego	60
b. Zasięg stosunków handlowych miasta	63
c. Przedmiot i rozmiary handlu toruńskiego	67
d. Miejska polityka handlowa	70
2. Przemysł	73
a. Przedsiębiorstwa komunalne	73
b. Browar i gorzelnia w Przysieku	75
c. Toruński Dom Pracy Przymusowej	78
d. Lubicki ośrodek przemysłowy	81
3. Rzemiosło	85
a. Rzemiosło cechowe	85
b. Rzemiosło pozacechowe	88
c. Udział mieszczaństwa toruńskiego w tworzeniu manufakturowych form produkcji	91
ROZDZIAŁ IV (<i>Jerzy Dygdała</i>)	
Toruń między szwedzkim potopem a wojną północną (1660-1699)	96
1. Początki powojennej odbudowy i jej trudności	96
2. Toruń w czasie rokосу Lubomirskiego	102

3. Przekazanie kościoła św. Jakuba benedyktynom toruńskim w 1667 roku	104
4. Konflikty społeczne i reforma ustroju miasta w 1668 roku	106
5. Kontynuacja walk społeczno-ustrojowych	116
6. Toruń w cieniu konfliktów z biskupem chełmińskim K.J.Opalińskim	125
7. Miasto u schyłku rządów Jana III Sobieskiego i w początkach panowania Augusta II	132
ROZDZIAŁ V (Jerzy Dygdała)	
Upadek miasta w dobie wojny północnej (1700-1718)	138
1. Toruń wobec zbliżającego się zagrożenia wojennego	138
2. Oblężenie i zdobycie Torunia przez Szwedów w 1703 roku	141
3. Toruń pod władzą Stanisława Leszczyńskiego	145
4. Kłęska wielkiej zarazy	152
5. Znów pod rządami Augusta II	154
6. Toruń w dobie konfederacji tarnogrodzkiej	162
7. Walki społeczno-ustrojowe w Toruniu u schyłku wojny północnej	165
8. Tragiczny bilans	173
ROZDZIAŁ VI (Jerzy Dygdała)	
W cieniu głębokich konfliktów wyznaniowych (1719-1732)	175
1. Zabiegi o odbudowę gospodarki miasta	175
2. Narastanie napięć wyznaniowych	182
3. Tumult toruński 1724 roku	186
4. Spory o realizację polityczno-ustrojowych postanowień dekretu z 1724 roku	198
ROZDZIAŁ VII (Jerzy Dygdała)	
Miasto w dobie Augusta III (1733-1763)	206
1. Toruń w okresie bezkrólestwa i wojny domowej w Polsce w latach 1733-1736	206
2. Trudności ekonomiczno-finansowe i nowe napięcia wewnętrzne	217
3. Wokół zabiegów o budowę nowego kościoła ewangelickiego	229
4. Toruń w dobie wojny siedmioletniej (1756-1763)	235
ROZDZIAŁ VIII (Jerzy Dygdała)	
Toruń w okresie reform Rzeczypospolitej i zagrożenia pruskiego (1764-1793)	247
1. Opór miasta wobec tendencji reformatorskich i centralizacyjnych w Polsce w latach 1764-1766	247
2. Udział miasta w konfederacji dysydenckiej 1767 roku	255
3. Toruń w dobie konfederacji barskiej	261
4. Początki bezpośredniego zagrożenia pruskiego	265
5. Odcięcie miasta od Rzeczypospolitej w okresie I rozbioru	270
6. Między Rzeczpospolitą a Prusami — Toruń w latach 1776-1788	279
7. Toruń wobec przemian w Rzeczypospolitej w dobie Sejmu Wielkiego	287
8. Zabór Torunia przez Prusy w 1793 roku	294
ROZDZIAŁ IX (Stanisław Salmonowicz)	
Kultura umysłowa Torunia między barokiem a oświeceniem	299
1. Wstęp	299
a. Między barokiem a oświeceniem	299
b. Przemiany w mentalności. Geografia kultury miejskiej	301
2. Dzieje oświaty	307
a. Uwagi wstępne	307
b. Gimnazjum Akademickie	308
c. Szkoła Nowomiejska	325
d. Kolegium Jezuickie	326
e. Studia zakonne	334
f. Szkoła pojezuicka Komisji Edukacji Narodowej (1773-1787)	335

g. Inne formy oświaty i nauczania	337
h. Bilans oświaty w dobie staropolskiego Torunia	339
3. Nauka i piśmiennictwo, teatr i muzyka	340
a. Lata 1660-1706	340
b. Lata 1706-1745	351
c. Lata 1745-1793	364

ROZDZIAŁ X (*Stanisław Salmonowicz*)

Dzieje książki i czytelnictwa	372
1. Uwagi wstępne	372
2. Drukarstwo, oprawa i zdobnictwo książki	373
3. Rozpowszechnianie książki	383
4. Biblioteki publiczne	385
5. Księgozbiory prywatne	390

ROZDZIAŁ XI (*Stanisław Salmonowicz*)

Dzieje wyznań i życia religijnego	395
1. Stosunki wyznaniowe w mieście	395
a. Lata 1660-1724	395
b. Tumult z 1724 roku i jego geneza	403
c. Lata 1725-1793	405
2. Życie religijne w kręgu protestanckim	408
a. Lata 1660-1724	408
b. Lata 1725-1767	412
c. Lata 1767-1793	413
3. Życie religijne katolików	414

ŹRÓDŁA I LITERATURA	419
WYKAZ SKRÓTÓW	426
INDEKS OSOBOWY	428
INDEKS GEOGRAFICZNY	461
SPIS ILUSTRACJI	471